

© **Ф.В. Козак**
канд. техн. наук
ІФНТУНГ

Реформування вищої нафтогазової освіти: проблеми і шляхи

УДК 378/622.32

Вища нафтогазова освіта України пододала тільки початковий етап реформування, коли більшість пріоритетів, розглянутих у статті, вже сформовані, але їх реалізацію все більше стримують зовнішні чинники. Трансформаційні процеси у сфері вищої нафтогазової освіти будуть успішними за умови об'єднання зусиль нафтогазової галузі та нафтогазових вузів України.

Ключові слова: нафтогазова галузь України, освіта, реформування, підготовка кадрів, Болонський процес.

Высшее нефтегазовое образование Украины преодолело только первый этап реформирования, когда большинство приоритетов, рассмотренных в статье, уже сформированы, но их реализация все больше сдерживается внешними факторами. Трансформационные процессы в сфере высшего нефтегазового образования будут успешными при условии объединения усилий нефтегазовой отрасли и нефтегазовых вузов Украины.

Ключевые слова: нефтегазовая отрасль Украины, образование, реформирование, подготовка кадров, Болонский процесс.

Higher oil and gas education of Ukraine has overcome only the initial reformation stage. Though most of the priorities considered in the paper have been already formed, their implementation is being kept by external factors. Transformation processes within higher oil and gas education of Ukraine will be successful in case the efforts of oil and gas industry as well as oil and gas higher educational establishments of Ukraine are joined together.

Key words: oil and gas industry of Ukraine, education, reformation, training of specialists, Bologna process.

Розвиток вищої освіти України за роки незалежності був складним і суперечливим. Серед позитивних моментів збільшення чисельності студентів у вищих навчальних закладах (ВНЗ) III–IV рівнів акредитації, що здійснюють підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів, із 170 осіб на кожні 10 тисяч населення (1990–1991 н. р.) до 401 особи (2012–2013 н. р.) [1]. На жаль, сьогодні цей показник залишається майже вдвічі меншим за аналогічні показники більшості розвинутих країн світу. Також зросла кількість аспірантів та докторантів, зокрема кількість докторантів порівняно з 1991 р. збільшилася утричі. За даними Державного комітету статистики України, кількість ВНЗ III–IV рівнів акредитації за роки незалежності зросла з 149 до 349 [2], і сталося це переважно за рахунок сектора недержавних ВНЗ. Процес утворення нових ВНЗ виявився недостатньо керованим державою, що спричинило явну диспропорцію між попитом на фахівців на ринку праці і пропозицією на освітньому ринку. Найбільш відчутне «перевиробництво» фахівців із вищою освітою відбулося у таких галузях знань: право, економіка та підприємництво, менеджмент і адміністрування.

Якщо 1991 року вся підготовка фахівців із вищою нафтогазовою освітою була зосереджена в Івано-Франківському інституті нафти і газу (тепер Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

(ІФНТУНГ), то 2013 року набори за нафтогазовими освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра, окрім ІФНТУНГ, здійснювали ще чотири ВНЗ III–IV рівнів акредитації: Полтавський технічний університет ім. Ю.Кондратюка, приватний ВНЗ Міжнародний науково-технічний університет ім. акад. Ю.Бугая, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Одеська національна академія харчових технологій. Зрозуміло, що це відбулося не завдяки збільшенню попиту на таких фахівців, стимульованого зростанням видобування та транспортування магістральними трубопроводами нафти і газу, будівництвом нових нафтогазових об'єктів тощо.

Здійснено певну гармонізацію переліку напрямів підготовки (1997, 2006 рр.) та переліку спеціальностей (1997, 2010 рр.). Зокрема, завдяки зусиллям вчених ІФНТУНГ, його ректора, члена-кореспондента НАН України, професора С.І.Крижанівського та за підтримки Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» 2006 року до переліку внесено новий напрям підготовки – нафтогазова справа. Суттєві відмінності нафтогазових об'єктів та технологій від інших об'єктів та технологій видобування твердих корисних копалин потребували і потребують принципово різного змісту вищої освіти порівняно з напрямом підготовки «гірництво».

Але й теперішні переліки потрібно переглянути, оскільки вони містять багато спеціальностей, котрих сьогодні не потребують соціально-економічні та суспільні умови життя.

Закони України «Про освіту» (1996), «Про вищу освіту» (2002), запровадження ступеневої підготовки фахівців за схемою «молодший спеціаліст – бакалавр – спеціаліст, магістр», ряд введених у дію нормативно-правових підзаконних актів регулюють зараз організацію та функціонування системи вищої освіти в Україні, її правові, фінансові засади і суспільні відносини в цій сфері.

Приєднання вищої школи України до Болонського процесу як засіб входження до єдиного європейського освітнього простору спричинило істотне модернізаційне прискорення розвитку національної системи вищої освіти. Всі проблеми Болонського процесу розглядалися та реалізовувалися у сфері вищої освіти. Але якість вищої освіти багато в чому залежить від рівня підготовки випускників середньої школи, що з року в рік, на жаль, деградує. Запроваджене державою зовнішнє незалежне оцінювання знань як, безсумнівно, позитивна реформа в освіті використовує метод відносних оцінок (100 відсотків балів у сертифікатах виставляється особам за кращі результати, хоча вони виконали тестові завдання, наприклад, тільки на 70–80 відсотків), котрий приховує наявну кризу та її поглиблення.

Вища освіта як сфера соціально-економічних інвестицій сьогодні спричиняє еквівалентний вплив на сталий розвиток будь-якої держави. В цьому сенсі місце та роль вищої нафтогазової освіти в Україні мали б відповідати вагомості цієї бюджетотворюючої галузі, адже частка нафти і газу тільки в енергетичному балансі держави перевищує 60 відсотків.

Але сьогодні свідчить: в Україні вища освіта загалом та вища нафтогазова освіта зокрема ні економічно, ні соціально, ні законодавчо ще не стали вагомим впливовим чинником трансформаційних процесів розвитку держави, що підтверджується залишковим принципом фінансування освіти. Тому основні статті видатків бюджету спрямовуються не на підвищення якості освіти, а на зарплату, стипендію та комунальні платежі (понад 70 % усього фінансування). За цих умов вітчизняні вузи не здатні конкурувати з ВНЗ Німеччини, Франції, Великої Британії, США, Японії та інших країн, котрі витрачають на освіту до двадцяти і більше відсотків ВВП. Тому і не дивно, що жоден із ВНЗ України за світовими рейтингами не входить до групи лідерів.

Діяльність переважної більшості ВНЗ України в теперішній час зосереджена на пошуках нових фінансових механізмів виживання та розвитку. Найбільш поширеними шляхами досягнення бажаної фінансової стабільності стали ліцензування та відкриття нових напрямів підготовки, спеціальностей, що користуються попитом у молоді, збільшення кількості студентів, які навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб. Так, у 2012/2013 навчальному році у ВНЗ III-IV рівнів акредитації усіх форм власності всього навчалася 1 млн 824,9 тис. осіб, а за кошти державного бюджету відповідно 767,5 тис. осіб, або 42 відсотки [1].

Збільшення за роки незалежності України кількості ВНЗ III-IV рівнів акредитації, що здійснюють підготовку фахівців за нафтогазовими напрямками і спеціальностями, потрібно пояснювати саме цими обставинами та сподіваннями раніше зазначених установ одержати від вагомої в державі нафтогазової галузі якщо не фінансову, то хоча б істотну матеріальну підтримку. Але сподівання переважно так і залишилися сподіваннями.

Фінансування вищої нафтогазової освіти і вищої освіти України загалом потрібно перетворити з тягаря державного бюджету на складову економічного розвитку країни. Реформи і модернізація вищої освіти мають бути скеровані на її інтеграцію з ринком праці та виробничими сферами держави з урахуванням важливої світової тенденції – злиття сучасних виробництв як з проектно-технологічними, так і з фундаментальними та прикладними, пошуковими дослідженнями.

Що ж конче підлягає реформуванню у сфері вищої освіти України?

За роки незалежності України у сфері вищої освіти набилося багато проблем і питань, на які сьогодні немає чіткої обґрунтованої та вичерпної відповіді. Розглянемо деякі з них із урахуванням обмеженості об'єму цієї публікації.

До розряду першочергових належить необхідність внесення суттєвих змін до чинного Закону України «Про вищу освіту». Керуючись реаліями сьогоднішнього дня, доцільно вилучити зі структури вищої освіти освітній рівень «неповна вища освіта» та освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст». Немає підстав вважати вищими навчальними закладами ті, в яких поряд із вищою освітою допускається отримувати загальну середню освіту. Молодших спеціалістів потрібно готувати в закладах професійно-технічної освіти. Це, серед іншого, дистанційне молодшого спеціаліста від бакалавра, зменшити штучно завищену в країні кількість вищих навчальних закладів за рахунок технікумів, коледжів та вищих ПТУ, котрих у 2013 році налічувалося усього 505 [2], шість із яких готують молодших спеціалістів тільки або частково за нафтогазовими спеціальностями та з буріння свердловин.

Потрібно привести у відповідність нормативно-правові документи та стандарти у сфері праці (випуски довідників «Класифікатор професій», «Кваліфікаційні характеристики професій», посадові інструкції тощо) щодо освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра, магістра за Болонською декларацією, чітко розмежувавши їх від «старих» (колишнього СРСР) освітньо-кваліфікаційних рівнів молодшого спеціаліста і спеціаліста.

Присвоєння кваліфікаційного рівня згідно з чинним Законом одночасно з освітнім рівнем після завершення навчання у ВНЗ є анахронізмом, оскільки впродовж останнього десятиліття практична підготовка випускників значної кількості спеціальностей погіршилася: підприємства різних форм власності (у тому числі нафтогазові) не бажать брати студентів на практику, мотивуючи свої відмови конфіденційністю виробничої інформації, вимагають від вузів оплати за надані послуги з практики, покриття яких держава не фінансує, не надають робочих місць студентам-практикантам тощо. А отже, студенти

під час навчання не набувають відповідних практичних вмінь і навичок, передбачених освітнім стандартом, і кваліфікація випускників ВНЗ присвоюється формально.

Настав час й у нашій країні створити незалежні від держави та від ВНЗ сертифікаційні центри чи агенції, що присвоюватимуть молодому фахівцю після двох–трьох років роботи відповідний кваліфікаційний рівень та здійснюватимуть потім його переатестацію, наприклад, через кожні 5–7 років, що вже давно запроваджено в розвинутих країнах світу.

Структура системи стандартів вищої освіти чинного Закону, що встановлює взаємопогоджену сукупність правових норм та вимог до змісту, обсягу, рівня якості вищої освіти і нормативних термінів навчання, морально застаріла, громіздка і дуже інерційна. Вона вибудована переважно на репродуктивному методі навчання. Студенти перевантажені надмірною кількістю як навчальних дисциплін, що вивчаються протягом семестру (в середньому 8–11 дисциплін проти 4–6 у провідних країнах світу), так і залків й екзаменів, а тому не мають достатньо часу сповна використати один із найбільш ефективних методів навчання – діяльнісне самостійне оволодіння знаннями. Коригування змісту освіти, навчальних планів і програм, методів викладання та проведення наукових досліджень, модернізація навчально-лабораторної бази з оновленням відповідного методичного забезпечення відбувається повільно, що надає вищій освіті рис консерватизму та недосконалості. Безумовно, цьому сприяють обмеженість фінансових ресурсів та певна байдужість роботодавців до якості освіти.

Вища школа залишається монополістом в оцінюванні якості підготовки фахівців. Невелике за чисельністю кадрів Міністерство освіти і науки (МОН) України не може здійснити належний моніторинг якості вищої освіти, яка є одним із ключових показників модернізації освітянської сфери. І тому створення акредитаційних центрів – це не тільки одне з положень Болонської декларації, але й дуже важлива субстанція реформування вищої освіти. Хто, в які терміни і за чий кошти створюватиме акредитаційні центри та згадані раніше сертифікаційні агенції – питання поки що відкрите.

В умовах прояву можливих кризових явищ ринкові механізми розвитку як нафтогазової галузі, так і економіки України загалом мають бути швидкозмінними. Тому систему стандартів вищої освіти потрібно беззастережно пристосувати до цих вимог шляхом реформування на засадах прозорості, гласності, за рівноправної ролі всіх соціальних партнерів: учасників навчального процесу, роботодавців, відповідних центральних органів виконавчої влади України тощо.

Істотно зменшена частка організацій, підприємств, установ державної форми власності за роки незалежності України не дає змоги визначати обсяги державного замовлення шляхом розрахунку кількості кадрів і працівників відповідних спеціальностей та освітньо-кваліфікаційних рівнів тільки за потребою державних секторів економіки, тобто ще за радянським методом централізованого планування (див. ст. 64 Закону).

В основу формування державного замовлення має бути покладена ст. 53 Конституції України: держава забезпечує доступність та безоплатність вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах. Штучно створювати за допомогою державного замовлення перешкоди у здобутті певної спеціальності не можна, бо це обмежує доступність до безоплатної освіти. Чи знайде своє місце в суспільстві особа саме за отриманим фахом – це вже інша проблема.

Одна з пропозицій щодо перегляду принципів формування державного замовлення була оприлюднена ректором ІФНТУНГ Є.І. Крижанівським ще 2007 року [3]. Конституційне право на отримання вищої освіти гарантує держава шляхом кредитування навчання за пільговими кредитними ставками згідно, наприклад, із постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.2003 р. № 916 усім випускникам середньої школи, які мають позитивні результати незалежного оцінювання знань і рекомендацію ВНЗ на зарахування. Кількість вступників, які зараховуються на окремі напрями підготовки, спеціальності, визначається ліцензованими обсягами підготовки конкретного ВНЗ. Державне замовлення формується і доводиться після завершення навчання. Випускникам вузів, які вибороли державне замовлення на конкурсних засадах, кредит погашає держава. Інші випускники беруть участь у конкурсах ринку праці роботодавців різних форм власності і погашають кредит у процесі трудової діяльності. Працевлаштування за кордоном можливе тільки за умови повного повернення кредиту, щоб таким чином уникнути інвестування економік інших країн.

Викладені умови поширюються на всі ВНЗ різних форм власності. Так буде реалізовано принцип здорової конкуренції між ВНЗ та його випускниками, поліпшиться мотивація до отримання вищої освіти і посилиться відповідальність випускників ВНЗ за ефективне використання державних кредитів на навчання.

Упродовж 1992–1996 років сімдесяти трьома вітчизняними вузами III–IV рівнів акредитації вже надавали автономію в повному обсязі або з певних питань [4]. Але державний механізм виявився не готовим до створення відповідного правового поля і загальмував реальне передання функцій автономії зазначеним ВНЗ. Демократизація та поглиблення відкритості суспільства, соціально-економічні зміни в країні, тенденції до обмеження контролюючого та управлінського тиску, розширення міжнародних контактів вищої школи на засадах Болонської декларації обумовлюють нагальність надання ВНЗ значно більшої автономії з фіксацією цієї автономії саме на законодавчому рівні. Базовими в автономії ВНЗ є права та академічні свободи у визначенні змісту вищої освіти, у формуванні штату науково-педагогічних працівників без огляду на кількісний склад студентів, у здійсненні науково-інноваційної та фінансово-господарської діяльності.

Ряд проблем реформування вищої освіти, у тому числі і нафтогазової, неможливо вирішити тільки шляхом перегляду Закону України «Про вищу освіту». Зокрема, в нормативно-правовому полі майже відсутні перешкоди щодо мобільності вітчизняних студентів як однієї з головних

цілей Болонського процесу. Завдяки цьому, наприклад, тільки у 2013 році 75 випускників-магістрів ІФНТУНГ нафтогазових та споріднених спеціальностей одержали одночасно по два дипломи: другий – диплом магістра європейського взірця Краківської гірничо-металургійної академії ім. С. Сташиця. Але безробіття багатьох батьків студентів, низькі заробітна плата і рівень соціального захисту інших стають перешкодою в мобільності для лівової частки студентів. Постанова Кабінету Міністрів України (КМУ) від 13.04.2011 року № 411 про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників за кордоном щорічно сприяє мобільності за кошти держбюджету тільки орієнтовно ста студентів усіх ВНЗ України, а в наказах МОН України про виконання зазначеної Постанови КМУ Переліки пріоритетних напрямів освіти і науки, провідних вищих навчальних закладів та наукових установ за кордоном не містять ні нафтогазового напрямку, ні нафтогазових спеціальностей, ні нафтогазових ВНЗ.

Не кращі справи з мобільністю науково-педагогічних працівників ВНЗ. Держава не виділяє коштів ВНЗ на таку діяльність, за винятком згаданої Постанови КМУ, котра до того ж не передбачає фінансування стажування науково-педагогічних працівників у виробничій сфері за кордоном для опанування новітніми технологіями, набуття досвіду роботи з кращими сучасними агрегатами, машинами, приладами тощо. А для науково-педагогічних працівників нафтогазових спеціальностей такі стажування вкрай потрібні і корисні. Адже об'єктами діяльності фахівців нафтогазового профілю є родовища нафти і газу як на континенті, так і в акваторіях Чорного та Азовського морів, що залягають на глибинах до 4000–5000 м і більше в умовах високих пластових тисків (80–100 МПа) і температур (150–200°C), специфічні технології видобування сланцевого газу, магістральні газонафтопроводи протяжністю декілька тисяч кілометрів з газотурбінними агрегатами потужністю до 25 МВт, підземні сховища газу, дотискувальні та автомобільні газонаповнювальні компресорні станції, склади нафти і нафтопродуктів тощо. Важливо не тільки озброїти майбутніх фахівців сучасними знаннями у цій сфері, але й навчити їх під час професійної діяльності уникати аварій, подібних катастроф з морською платформою Deepwater Horizon у Мексиканській затоці 2010 року.

Мала зарплата науково-педагогічних працівників нафтогазових вузів, яка мала б бути удвічі вищою за середню по промисловості, низький рівень соціального захисту (забезпечення житлом, охорона здоров'я тощо) обумовлюють плинність передусім найбільш перспективних кадрів вищої кваліфікації, не приваблюють молодь до науково-педагогічної роботи. При цьому система підготовки фахівців вищої кваліфікації сьогодні не потребує істотних реформ.

Складні та науково місткі технології й об'єкти нафтогазової галузі диктують вимогу профільним вузам володіти відповідною науково-навчальною базою для забезпечення високої якості підготовки фахівців. Оновлення матеріальної бази було і залишається актуальною про-

блемою для всіх ВНЗ, особливо для технічних. Упродовж 2008/2009 навчального року МОН України розробляло проект державної програми оновлення та модернізації лабораторної бази технічних ВНЗ України, але вона так і не набула чинності.

Цю проблему можна вирішувати шляхом залучення ресурсів зацікавлених нафтогазових організацій та підприємств. Мова йде не про надання спонсорського фінансування, а про пошуки та створення відповідних умов для заробляння нафтогазовими ВНЗ цих коштів.

Прикладом подібного розв'язання розглядуваного питання є договір ІФНТУНГ про спільну діяльність із Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» із сертифікації персоналу нафтогазової галузі на базі встановленого в університеті бурового тренажера-імітатора DRILLSIM-5000 [3].

На сьогодні в ІФНТУНГ зосереджено більше половини докторів та кандидатів наук усієї галузі з нафтогазових наукових спеціальностей. Тільки 2013 року вчені університету захистили 15 докторських та 33 кандидатських дисертацій.

Колектив науково-педагогічних працівників та науковців університету здатен забезпечити сучасні потреби нафтогазової галузі у передовій конкурентоздатній науково-технічній продукції. Так, зокрема, впродовж 2006–2012 рр. 18 вчених університету стали лауреатами Державної премії в галузі науки і техніки, що є найвищою науковою оцінкою вченого в Україні. Ще для прикладу: у рамках Державної цільової науково-технічної та соціальної програми «Наука в університетах на 2008–2017 рр.» виконано науково-дослідну роботу «Розроблення та впровадження енергоефективних технологій на діючих енергоємних об'єктах нафтогазового комплексу». У ній проведено огляд стану проблеми енергозощадження в нафтогазовій галузі України, оцінено галузевий та міжгалузевий потенціал енергозощадження. З урахуванням світового та вітчизняного досвіду було розроблено та апробовано ряд технологій, методів та засобів, спрямованих на зниження енергоспоживання на об'єктах нафтогазового комплексу.

З метою збільшення видобутку вуглеводневої сировини на шельфі Чорного моря виконано комплекс науково-дослідних робіт для ПАТ «Державне акціонерне товариство «Чорноморнафтогаз». Науковцями університету впроваджено композиційне ізоляційне покриття на бітумно-полімерній основі для захисту лінійної частини магістральних газопроводів, впроваджено пристрій контролю структури багатофазного потоку з експлуатаційних свердловин, розроблено тимчасовий регламент «Контроль якості кільцевих зварних з'єднань трубопроводів при укладанні підводного трубопроводу БК-1 Одеського ГР-МСП Голіцинського ГКР з трубоукладальної баржі», а також спільно з Нафтогазовим науково-технологічним парком виконуються роботи з інформаційного та нормативного супроводу введення в експлуатацію СПБУ «Петро Годованець».

Сьогодні на урядовому рівні розглядається спільний проект університету та Інституту електрозварювання

ім. Є.О.Патона альтернативного постачання стисненого до великих тисків газу спеціалізованими кораблями-контейнеровозами до українського узбережжя Чорного моря. Це відкриє Україні доступ до більш дешевого порівняно з російським природного газу з Азербайджану, Туркменії та деяких країн Північної Африки.

Проте обсяги фінансування нафтогазовою галуззю науково-дослідних робіт університету скоротилися з 3691,2 тис. грн у 2005 році до 240 тис. грн у 2013 році, що свідчить про недостатнє використання галуззю можливостей наукового потенціалу вчених ІФНТУНГ.

Чи готові роботодавці нафтогазової галузі поділити відповідальність із ВНЗ та центральними органами виконавчої влади України за створення умов злиття сучасного виробництва з науковою сферою вищої освіти? Яка повнота усвідомлення зростання своєї ролі та впливу на реформування вищої нафтогазової освіти у світлі Болонського процесу, за припинення міграції кваліфікованих кадрів до інших форм зайнятості, котрі не вимагають ні вищої освіти, ні умінь, ні навичок? Питання, і знову питання...

Висновок

Вища нафтогазова освіта пододала фактично тільки початковий етап реформування, коли більшість його пріоритетів вже сформовані, але подальші етапи реформування все більше стримуються зовнішніми чинниками. І тільки спільними зусиллями нафтогазової галузі, за умо-

ви її зацікавленості, та нафтогазових ВНЗ будуть досягнуті глибинні трансформаційні зміни у сфері вищої нафтогазової освіти.

Список літератури

1. **Вища** освіта України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/58>.
2. **Система** вищої освіти України охоплює майже 2,5 млн. студентів. – Режим доступу: <http://www.osvita.ua/vnz/news/14707>.
3. **Крижанівський Є.І.** Кадрове забезпечення нафтогазової галузі – дієвий чинник її ефективності / Є.І. Крижанівський, Є.М. Бакулін, Ю.Л. Фесенко, Ф.В. Козак // Нефть и газ. – 2007. – № 2. – С. 20–22.
4. **Присенко М.О.** Зарубіжний досвід і деякі проблемні питання дії акредитаційних процедур та рейтингування вищих навчальних закладів України // Проблеми освіти: науково-методичний збірник. – К.: Знання, 2005. – Вип. 46. – Ч. II. – С. 150–156.

Автор статті

Козак Федір Васильович

Перший проректор ІФНТУНГ, професор, заслужений працівник освіти України. Коло професійних інтересів – перебудова вищої освіти за передовими світовими стандартами, розробка нормативних документів із освітньо-професійних програм і освітньо-кваліфікаційних характеристик.

НОВИНИ

XXI Світовий нафтовий конгрес

Упродовж 15–19 червня 2014 р. проходить XXI Світовий нафтовий конгрес і приурочена до нього Міжнародна нафтогазова виставка. Ці заходи відбудуться у Москві, їх організатор – Світова нафтова рада. Світовий нафтовий конгрес, який організовується кожні три роки, дає унікальну можливість ознайомитися з найновішими науково-технічними досягненнями нафтогазових компаній світу та безпосередньо поспілкуватися з провідними фахівцями галузі.

Програмою конгресу передбачено виступи вчених, представників виробничих, фінансових та бізнесових організацій у рамках 25 форумів. Найбільша кількість доповідей очікується на таких форумах, як: «Нові можливості старих родовищ», «Розвідка і видобування в Арктиці», «Розвідка і видобування на великих морських глибинах», «Розвідка і видобування нетрадиційних нафти і газу», «Нові технології геологічного вивчення надр», «Нові технології в бурінні і видобуванні», «Зменшення вуглецю в паливах і продуктах переробки нафти», «Інноваційні каталітичні процеси для конверсії вуглеводнів», «Технології виробництва біопалив», «Трубопровідне транспортування нафти і нафтопродуктів та їх зберігання», «Нові розробки та майбутнє зростання стиснутого і зрідженого природного газу, отриманих із газу, вугілля та біомаси рідких палив, а також шахтного метану, газогідратів тощо», «Зростання впливу постачання нетрадиційного газу», «Збільшення ваги отриманих із газу рідин», «Нові розробки транспортування газу на далекі відстані (трубопроводи, кораблі, перетин кордонів)», «Фінансові інвестиції в нафтову і газову промисловість: виклики і можливості», «Забезпечення безпеки постачання за рахунок удосконалення інфраструктури, обладнання і матеріалів», «Роль інновацій і технологій у формуванні нафтової і газової промисловості», «Енергоефективні і екологічно привабливі технології в галузі», «Роль нафтової і газової промисловості у вирішенні енергетичних проблем» тощо.